

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра гуманітарних і соціальних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри

Наталія СИЗОНЕНКО
30 серпня 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(вибіркова фахова навчальна дисципліна)

«СУЧАСНІ ТЕОРІЇ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ»

освітньо-професійна програма	<u>Політологія</u>
спеціальність	<u>052 Політологія</u>
галузь знань	<u>05 Соціальні та поведінкові науки</u>
освітній ступінь	<u>магістр</u>
факультет	<u>обліку та фінансів</u>

Полтава
2021 – 2022 н. р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Сучасні теорії місцевого самоврядування» для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Політологія» спеціальності 052 Політологія

Мова викладання : державна.

Розробник: Кончаковський Є.О., к.е.н., доцент кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін Полтавського державного аграрного університету.

«30» серпня 2021 року

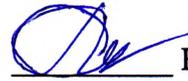
Розробник

Євген КОНЧАКОВСЬКИЙ

Схвалено на засіданні кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін
протокол від 30 серпня 2021 № 1.

Затверджено завідувачем кафедри
«30» серпня 2021 року

Наталія СИЗОНЕНКО

Погоджено гарантом освітньо-професійної програми «Політологія»
«30» серпня 2021 року

Анастасія НЕКРЯЧ

Схвалено головою НМР спеціальності «Політологія»

Алла ІЛЬЧЕНКО

1. Опис навчальної дисципліни

Елементи характеристики	Денна форма навчання
Загальна кількість годин -	120
Кількість кредитів –	4
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти (обов'язкова чи вибіркова)	вибіркова
Рік навчання (шифр курсу)	052ПОЛІТ мд 2021
Семестр	2-й
Лекції (годин)	16
Практичні (годин)	24
Самостійна робота (годин)	80
Форма семестрового контролю	залік

2. Заплановані результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни: формування у майбутніх фахівців системи знань з ключових питань сучасних тенденцій розвитку діяльності місцевого самоврядування.

Основні завдання навчальної дисципліни: вивчення принципів, функцій, основ сучасних теорій органів місцевого самоврядування.

Компетентності:

загальні (ЗК):

ЗК06. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК07. Вміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми.

ЗК08. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

фахові (спеціальні):

СК06. Здатність використовувати широкий спектр концептів і методів для інтерпретації та аналізу політики на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.

СК07. Спроможність ефективно виконувати політико-організаційні, експертно-аналітичні та консультативні функції на національному та міжнародному рівні.

СК 08. Здатність до виконання професійних обов'язків в органах державної влади, місцевого самоврядування, політичних партіях та громадських організаціях.

Програмні результати навчання:

ПРН 05. Планувати, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт відповідно до встановлених вимог.

ПРН 06. Критично осмислювати принципи здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів.

ПРН 07. Здійснювати управління складною діяльністю у сфері політики, політології та у ширших контекстах, розробляти плани і заходи з їх реалізації, забезпечувати якість освіти, оцінювати ефективність і результативність діяльності.

ПРН 09. Надавати експертні й аналітичні консультації органам влади, політичним партіям, громадським організаціям.

Методи навчання: пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, творчий, проблемно-пошуковий, використання життєвого досвіду, проектування професійних ситуацій, використання мультимедійних презентацій.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Сучасні тенденції регіонального управління

Теоретичні засади регіонального управління. Державна регіональна політика. Організаційно-правові аспекти регіонального управління. Місцеве самоврядування в Україні. Теоретико-правові засади системи місцевого самоврядування.

Тема 2. Сучасні теорії місцевого самоврядування

Елементи системи місцевого самоврядування. Формування, завдання та повноваження

органів місцевого самоврядування. Орієнтовні теми аналітичних досліджень. Глобалізація і регіоналізація як світові тенденції. Вплив процесів глобалізації та регіоналізації на регіональний розвиток в Україні.

Тема 3. Глобальні тенденції регіонального розвитку

Співвідношення централізації та децентралізації в управлінні регіональним розвитком. Трансформація співвідношення централізації та децентралізації. Дослідження процесу децентралізації у державному управлінні регіональним розвитком. Зміст централізації та децентралізації в управлінні регіональним розвитком.

Тема 4. Тенденції децентралізації в країнах світу

Тенденції децентралізації у країнах Євросоюзу, США та Канаді. Засоби забезпечення державної регіональної політики. Підходи до формування та реалізації державної регіональної політики. Адміністративно-територіальний устрій України: сучасний стан та перспективи. Моделі територіальної організації влади: сучасний стан та підходи до реформування. Аналіз пріоритетів розвитку окремих регіонів за визначеними критеріями. Взаємовідносини центральних та місцевих органів виконавчої влади з органами місцевого самоврядування в забезпеченні впровадження ефективної регіональної політики: інституційний аспект.

Тема 5. Інституціональні основи місцевого самоврядування

Специфіка місцевого самоврядування в контексті публічної влади. Концепції місцевого самоврядування. Відображення у законодавстві країни основних концепцій місцевого самоврядування. Аналіз відображення принципів автономії місцевого самоврядування у локальних нормативних актах. Принципи місцевого самоврядування. Основні ознаки місцевого самоврядування: проблеми визначення.

Тема 6. Демократія як основи місцевого самоврядування

Територіальна громада як носій права на місцеве самоврядування. Форми прямої (безпосередньої) демократії. Статути територіальних громад. Органи самоорганізації населення. Докорінне переосмислення ролі і функцій органів державної влади та місцевого самоврядування. Оцінка та контроль діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування з боку суспільства та бізнесу за допомогою технологій електронного урядування. Участь громадян, громадських організацій та суб'єктів господарювання у формуванні державної політики.

Тема 7. Електронна демократія

Електронна демократія: сутність, мета, завдання. Категорійно-понятійний апарат електронної демократії. Демократичне суспільство та правова держава як обов'язкові умови електронної демократії та електронного урядування.

Новітні форми залучення громадян до процесу прийняття рішень: е-охоплення, е-включення, е-участь, е-партнерство. Електронне громадське обговорення проектів нормативно-правових актів та інших документів, що мають значне суспільне значення. Електронна взаємодія громадських рад з відповідними органами виконавчої влади та місцевого самоврядування.

4. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин			
	усього	у тому числі		
		л	п	с.р.
Тема 1. Сучасні тенденції регіонального управління	16	2	2	12
Тема 2. Сучасні теорії місцевого самоврядування	16	2	2	12
Тема 3. Глобальні тенденції регіонального розвитку	16	2	4	10
Тема 4. Тенденції децентралізації в країнах світу	18	2	4	12
Тема 5. Інституціональні основи місцевого самоврядування	18	2	4	12
Тема 6. Демократія як основи місцевого самоврядування	18	4	4	10

Назви тем	Кількість годин			
	усього	у тому числі		
		л	п	с.р.
Тема 7. Електронна демократія	18	2	4	12
Усього годин	120	16	24	80

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Сучасні тенденції регіонального управління	2
2	Тема 2. Сучасні теорії місцевого самоврядування	2
3	Тема 3. Глобальні тенденції регіонального розвитку	4
4	Тема 4. Тенденції децентралізації в країнах світу	4
5	Тема 5. Інституціональні основи місцевого самоврядування	4
6	Тема 6. Демократія як основи місцевого самоврядування	4
7	Тема 7. Електронна демократія	4
	Разом	24

6. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Сучасні тенденції регіонального управління	12
2	Тема 2. Сучасні теорії місцевого самоврядування	12
3	Тема 3. Глобальні тенденції регіонального розвитку	10
4	Тема 4. Тенденції децентралізації в країнах світу	12
5	Тема 5. Інституціональні основи місцевого самоврядування	12
6	Тема 6. Демократія як основи місцевого самоврядування	10
7	Тема 7. Електронна демократія	12
	Разом	80

7. Оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Форми контролю
ПРН 05. Планувати, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт відповідно до встановлених вимог.	Опитування, виконання навчальних завдань, виконання завдань самостійної роботи, захист реферату.
ПРН 06. Критично осмислювати принципи здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів.	Опитування, виконання навчальних завдань, виконання завдань самостійної роботи, захист реферату.
ПРН 07. Здійснювати управління складною діяльністю у сфері політики, політології та у ширших контекстах, розробляти плани і заходи з їх реалізації, забезпечувати якість освіти, оцінювати ефективність і результативність діяльності.	Опитування, виконання навчальних завдань, виконання завдань самостійної роботи, захист реферату.
ПРН 09. Надавати експертні й аналітичні консультації органам влади, політичним партіям, громадським організаціям.	Опитування, виконання навчальних завдань, виконання завдань самостійної роботи, захист реферату.

Забезпечення тематикою дисципліни успішного опанування програмних результатів навчання для здобувачів вищої освіти 052ПОЛІТ_мд_2021

№ з/п	Назва теми	Програмні результати навчання				Разом
		ПРН 05	ПРН 06	ПРН 07	ПРН 09	
1.	Тема 1. Сучасні тенденції регіонального управління	+	+	+	+	4
2.	Тема 2. Сучасні теорії місцевого самоврядування	+	+	+	+	4
3.	Тема 3. Глобальні тенденції регіонального розвитку	+	+	+	+	4
4.	Тема 4. Тенденції децентралізації в країнах світу	+	+	+	+	4
5.	Тема 5. Інституціональні основи місцевого самоврядування	+	+	+	+	4
6.	Тема 6. Демократія як основи місцевого самоврядування	+	+	+	+	4
7.	Тема 7. Електронна демократія	+	+	+	+	4
Разом		7	7	7	7	28
максимальний відсоток у підсумковій оцінці з навчальної дисципліни, %		25	25	25	25	100
мінімальний відсоток у підсумковій оцінці з навчальної дисципліни, %		15	15	15	15	60

Критерієм успішного навчання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання.

Критерії успішного опанування програмних результатів навчання для здобувачів вищої освіти

Програмні результати навчання	Відсоток у підсумковій оцінці з навчальної дисципліни, %	Пороговий рівень оцінок, балів	
		максимальний	Мінімальний
ПРН 05	25	25	15
ПРН 06	25	25	15
ПРН 07	25	25	15
ПРН 09	25	25	15
Разом	100	100	60

Одним із обов'язкових елементів освітнього процесу є систематичний поточний контроль оволодіння компетентностями та підсумкова оцінка рівня досягнення програмних результатів навчання.

8. Форми контролю результатів навчання для здобувачів вищої освіти 052ПОЛІТ_мд_2021

Програмні результати навчання	Форми контролю				Разом
	Опитування	Виконання навчальних завдань	Виконання завдань самостійної роботи	Написання реферату	

	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів								
ПРН 05	4	7	4	7	4	7	3	4	15	25
ПРН 06	4	7	4	7	4	7	3	4	15	25
ПРН 07	4	7	4	7	4	7	3	4	15	25
ПРН 09	4	7	4	7	4	7	3	4	15	25
Разом	16	28	16	28	16	28	12	16	60	100

Формами поточного контролю знань здобувачів вищої освіти є:

- опитування;
- виконання навчальних завдань;
- виконання завдань самостійної роботи;
- написання реферату.

Форма семестрового контролю знань здобувачів вищої освіти згідно з робочим та навчальним планом є: залік.

9. Схема нарахування балів з навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти 052ПОЛІТ_мд_2021

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	Опитування	Виконання навчальних завдань на семінарських заняттях	Виконання завдань самостійної роботи	Написання реферату	
Тема 1. Сучасні тенденції регіонального управління	4	4	4		12
Тема 2. Сучасні теорії місцевого самоврядування	4	4	4		12
Тема 3. Глобальні тенденції регіонального розвитку	4	4	4		12
Тема 4. Тенденції децентралізації в країнах світу	4	4	4		12
Тема 5. Інституціональні основи місцевого самоврядування	4	4	4		12
Тема 6. Демократія як основи місцевого самоврядування	4	4	4		12
Тема 7. Електронна демократія	4	4	4		12
Реферат	-	-	-	16	16
Разом	28	28	28	16	100

**Шкала та критерії оцінювання опитування на семінарських заняттях
для здобувачів вищої освіти 052ПОЛІТ_мд_2021**

Тип / опис завдання	Критерії оцінювання
<p>4 бали ×7 опитувань Завдання передбачає перевірку теоретичного матеріалу, ключових понять теми.</p>	<p>4 – здобувач вищої освіти засвоїв теоретичний матеріал на високому рівні, демонструє глибокі й всебічні знання з теми, чітко усвідомлює основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і буде відповідь, висловлює своє ставлення до тих чи тих проблем, на високому рівні володіє державною мовою, має цілком сформовані навички професійної комунікації;</p> <p>3 – здобувач вищої освіти засвоїв теоретичний матеріал на достатньому рівні, викладає його аргументовано, висвітлює основні положення з першоджерел та рекомендованої літератури; висловлює свої міркування з приводу тих чи тих проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу матеріалу;</p> <p>2 – здобувач вищої освіти засвоїв теоретичний матеріал на середньому рівні, поверхнево висвітлює проблему, монологічне мовлення є фрагментарним, лексика та граматична будова висловлювання потребують збагачення й урізноманітнення;</p> <p>1 – здобувач вищої освіти засвоїв теоретичний матеріал на низькому рівні, припускається помилок при викладанні навчального матеріалу, визначень, не завжди орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове мислення, практичні навички та навички професійної комунікації не сформовані.</p> <p>0- здобувач вищої освіти не засвоїв теоретичний матеріал.</p>

**Шкала та критерії оцінювання виконання навчальних завдань
на семінарських заняттях для здобувачів вищої освіти 052ПОЛІТ_мд_2021**

Тип / опис завдання	Критерії оцінювання
<p>Виконання навчальних завдань практичного характеру. 4 бали × 7 завдань.</p>	<p>4 - усі практичні завдання виконано правильно, здобувач вищої освіти вільно використовує набуті теоретичні знання у процесі аналізу практичного матеріалу.</p> <p>2-3 – Практичні завдання виконано частково або ж здобувач вищої освіти припускається певних помилок у процесі підготовки практичних завдань.</p> <p>0-1 – практичні завдання не виконано або ж виконано неправильно. Практичні навички не сформовані.</p>

**Критерії та шкала оцінювання виконання завдань самостійної роботи для
здобувачів вищої освіти 052ПОЛІТ_мд_2021**

Тип / опис завдання	Критерії оцінювання
<p>4 бали ×7 завдань</p>	<p>4 – здобувач вищої освіти якісно засвоїв матеріал, уміє працювати самостійно, уміло застосовує набуті теоретичні знання для розв’язання практичних завдань.</p> <p>3 – здобувач вищої освіти добре засвоїв матеріал, але допускає помилки; застосовує на достатньому рівні набуті теоретичні знання для розв’язання практичних завдань та змістовно інтерпретує отримані результати; уміє працювати самостійно.</p> <p>2 – здобувач вищої освіти частково засвоїв матеріал, демонструє середній рівень знань у процесі розв’язання практичних завдань, уміє</p>

	<p>працювати самостійно.</p> <p>1 – здобувач вищої освіти має поверхневі теоретичні знання, демонструє низькі результати, студенту бракує теоретичних знань для розв'язання практичних завдань, не сформована навичка самостійно здобувати знання.</p>
--	---

**Шкала та критерії оцінювання виконання та захисту рефератів
для здобувачів вищої освіти 052ПОЛІТ_мд_2021**

Кількість балів	Критерії оцінювання
11-16	виконані всі вимоги до написання і захисту реферату; визначена проблема й обґрунтована її актуальність; зроблений аналіз різних поглядів на проблему науковців; сформульовані чіткі завдання дослідження; логічно викладена власна позиція; зміст реферату відповідає темі, що розкрита повністю; сформульовані висновки відповідно до завдань; витриманий обсяг реферату; дотримані вимоги до зовнішнього оформлення; самостійно проводить професійний пошук, оброблення та аналіз фактів, даних та інформації з різних первинних та вторинних джерел; дані правильні відповіді на додаткові питання; в процесі доповіді демонструє на високому рівні сформовані навички професійної комунікації.
6-10	основні вимоги до реферату і його захисту виконані, але при цьому допущені деякі недоліки; не обґрунтовано актуальність проблеми, висновки не чіткі; наявні певні неточності у викладенні матеріалу; вимоги щодо оформлення реферату дотримані; самостійно проводить професійний пошук, оброблення та аналіз фактів, даних та інформації з різних первинних та вторинних джерел; на додаткові питання дані неповні відповіді; здобувач вищої освіти в процесі доповіді демонструє на середньому рівні сформовані навички професійної комунікації.
1-5	є істотні відступи від вимог до реферування, зокрема: тема розкрита лише частково; допущені фактичні помилки в змісті реферату або при відповіді на додаткові питання; висновки відсутні; іноді проводить професійний пошук, оброблення та аналіз фактів, даних та інформації з різних первинних та вторинних джерел; демонструє на достатньому рівні сформовані навички професійної комунікації.
0	реферативна робота не виконана.

10. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Варналій З. Модернізація публічних фінансів України в умовах діджиталізації. *Управління публічними фінансами та проблеми забезпечення національної економічної безпеки: збірник тез Податкового конгресу, м. Ірпінь, 12 грудня 2019 р.* Ірпінь : Університет ДФС України, 2019. С. 328-329
2. Дяченко С. Діджиталізація як сучасний механізм управління місцевими фінансами в умовах децентралізації влади. *Інвестиції : практика та досвід.* С. 126-131. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/15-16_2020/23.pdf.
3. Малаш С.М. Проблематика взаємовідносин між органами виконавчої влади та громадськістю. *Державне управління: теорія та розвиток.* 2017. № 9. С.21-27.
4. Малик Я. До питання про взаємодію органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні. *Ефективність державного управління: Зб.наук.пр.* Вип. 43. 2015. С.295-361.
5. Новікова О. Основні напрями реформування та територіальної організації влади в Україні. Національна академія державного управління при Президентові України

Дніпропетровський регіональний інститут державного управління. URL : [http://www.dridu.dp.ua/vidavnictvo/2012/2012_01\(12\)/12nooovu.pdf](http://www.dridu.dp.ua/vidavnictvo/2012/2012_01(12)/12nooovu.pdf)

6. Некряч А. І. Місцеве самоврядування України та європейський досвід: шлях до співпраці. *Вісник Львівського університету: серія міжнародних відносин*. Львів: Львівський національний університет ім. І. Франка. 2003. Вип. 11. С. 61-67.
7. Торгонська А.В. Реформування органів місцевого самоврядування в Україні. *Право і суспільство : Зб.наук.пр. №1, ЧАСТИНА 2/2017*. С. 42-47.
8. Ткачук А. Місцеве самоврядування та децентралізація. *Законодавство : навчальний модуль*. Київ : ІКЦ «Легальний статус», 2016. URL: <http://www.csi.org.ua/wp-content/uploads/2016/10/Miscevesamovryaduvannya.pdf>.
9. Чернопиский П. Децентралізація влади в Україні : конституційно-правовий аспект. Харків, 2018. 235 с.

Допоміжні

1. Барабагиев Г. В. О хартиях местного самоуправления в США. *Государство и право*. 1994. № 5. С. 126-134.
2. Кампо В. Європейська модель місцевого самоврядування: проблеми і перспективи її реалізації в Україні. *Українсько-Європейський журнал міжнародного та порівняльного права*. 2001. Т. 1. Вип. 2. С. 71-84.
3. Качмарський Є. І. Пошук ефективної моделі місцевого самоврядування для України: теорія і практика. *Дні науки філософського факультету – 2008: Міжнародна наукова конференція (16-17 квітня 2008 року): Матеріали доповідей та виступів*. К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2008. Ч. XI. С. 35-36.
4. Хартія Ради Європи від 15.10.1985 «Європейська хартія місцевого самоврядування» (редакція від 16.11.2019). URL: http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=994_036

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. Google Scholar або Google Академія: пошукова система і некомерційна бібліометрична база даних, що індексує наукові публікації та наводить дані про їх цитування. URL: <https://scholar.google.com.ua/>.
2. Законодавство України . URL: <http://www.rada.kiev.ua>; <http://www.liga.kiev.ua>; <http://www.nau.kiev.ua>; <http://www.ukrpravo.kiev.com>
3. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.
4. Національна парламентська бібліотека України . URL: <http://www.nplu.kiev.ua>.
5. Сайт Українського незалежного центру політичних досліджень. URL: <http://www.usipr.kiev.ua/>
6. Сайт Українського центру політичного менеджменту. URL: <http://www.politik.org.ua/>
7. Сайт міжнародного центру перспективних досліджень. URL: <http://www.icps.kiev>.

